

Výr Ulli poznává východní Krušnohoří

Putování z Zethau do Muldy

www.ullihu.de

Asi 6 km dlouhé putování začíná v „Zelené škole bez hranic“ ve středu obce Zethau, která je ve všední dny dobře dosažitelná autobusem z Brand-Erbisdorfu nebo Muldy. O víkendu jezdí ovšem pouze jeden autobus dopoledne a jeden odpoledne z Freibergu (8.20 a 16.20 z nádraží ve Freibergu).

Odsud jdeme ke kostelu v Zethau (z něj se občas ozývají proslulé varhany). Tady se nám naskýtá směrem k jihu velmi pěkný výhled na hornatou krajinu. Této malé odbočky nebudeme určitě litovat. Od kostela jdeme potom asi 50 metrů zpět k příkopu v Zethau. Ten odváděl od roku 1570 část vody z obecního potoka do rybníka v Grosshartmannsdorfu, který byl zřízen jako zásobárna vody pro doly ve Freibergu a Brand-Erbisdorfu. Cesta vedle příkopu nás vede skrz malý lesík, další zástavku našeho putování. Je to úzký, ale dobře vyvinutý bukový smíšený les s mnoha javory a duby letními na prudkém svahu. V bylinném patře se často vyskytují kaprad' obecný, šarlatová locika zaječí, metlice a kokořík mnohokvětý.

Pozoruhodná je také druhově bohatá horská louka, která na jižním konci hraničí s lesíkem. Tady najdeme mnoho koprníku štětínolistého, velký porost jinak v Sasku vzácného hrachoru a mnohé další rostliny. Kromě toho máme za lesem velmi pěkný výhled na spodní část obce. Nyní už to není daleko k „Michelshofu“, velkému objektu pro koňský sport se selsky zařízenou restaurací. Kromě koní zde najdeme také ovce, kozy, prasata s převislým břichem a jiná zvířata. Během další cesty po obecní silnici na nás vzhlíží od obecního potoka mnoho druhově bohatých vlhkých luk a ze svahů po obou stranách četné polní mláží. To se vzhledem podobá vegetaci lesíka, i když stáří jeho stromů není ještě tak vysoké.

Krátce za štítem značícím konec obce odbočuje z obecní silnice turistická cesta do Muldy. Ta nám nabízí velmi hezké výhledy na Chemnitzský potok a později na údolí říčky Muldy. V obci Mulda vyjdeme blízko nádraží. Odsud máme mnoho autobusových a vlakových spojení mimo jiné do Freibergu a Holzhau. Několikrát denně jezdí také autobusy do Zethau, výchozího bodu naší cesty.

Všichni, kdo mají jen trochu času, si mohou cestu upravit, tím že půjdou od Michelshofu po obecní silnici (slabý provoz, půvabné výhledy na obecní potok a sousední údolní louky) zpět k „Zelené škole“. Úsek je potom (i se zpáteční cestou) 3 km dlouhý.

Cyklistický výlet z Zethau k přírodní rezervaci „Velký Grosshartmannsdorfský rybník“

Celkem asi 16 km dlouhá cesta (tam a zpět) se dobře hodí pro cyklisty. Je tu i možnost, jít po cestě z Zethau k posedu u Heidemühle (asi 6 km) a odtud potom dále k vyhlídkám na hrázi rybníka (celá severní strana vodní plochy v blízkosti mlýna slouží jako místo k trávení volného času), což znamená ještě jednou asi 2 km cesty. Potom můžeme jet zpět do Zethau z autobusové zastávky na bývalém nádraží v Grosshartmannsdorfu nebo autobusem od mlýna. Všeho všudy musíme potom ujít asi 9 km. O víkendu jede ale pouze jeden autobus dopoledne a jeden odpoledne (8.42 a 16.42 od mlýna).

Trasa začíná u „Zelené školy bez hranic“ v Zethau. Odsud můžeme při suchém počasí sledovat tzv. dobytčí cestu (v současnosti v létě poměrně silně zarůstající trávou, na některých místech ale občas bahnitá) v severozápadním směru až k panské cestě. Kolo tudy ale musíme asi tlačit. Přitom se zastavíme u rybníka popisovaného v naší hře o putování výra a při této příležitosti se můžeme podívat do trubky. Budeš se divit, co všechno se tu ve vodě vrtí!

Při dešti je ale lepší vybrat si cestu zvanou Erbgerichtsweg. Ta nás vede k blízko ležící základní škole a potom kolem sportovního hřiště k panské cestě. Panskou cestu sledujeme v severním směru (z Erbgerichtsweg nebo z dobytčí cesty zahrnout vpravo) až do osady Helbigsdorf. Odsud to není daleko až k pozorovatelně, speciálně vybudované pro přátele přírody, která se nachází v blízkosti nákupní oblasti Heidemühle bezprostředně u rybníka známého jako přírodní rezervace „Velký Grosshartmannsdorfský rybník“. Odsud, (jihovýchodní strana vodní plochy) stejně tak jako z hráze rybníka, máme nejlepší výhledy na celou nesmírně zajímavou oblast. Přírodní rezervace samotná není na jaře a v létě přístupná, aby nebyli rušeni pářící se ptáci. Kromě velké vodní plochy starého důlního rybníka patří do přírodní rezervace také na jejích březích se rozkládající lesní, luční, rákosové a bažinaté plochy.

Sem si určitě musíme vzít dalekohled, neboť se nacházíme v nejvýznamnější chráněné oblasti vodního ptactva celých Krušných hor. Je zde možné pozorovat nesmírně vzácné druhy jako bahňák, sluka, početné druhy hus, kachen a potápek. Kromě toho zde v létě a na podzim odpočívají chřástalové, raci, vlaštovky a mnoho dalších druhů tažných ptáků. Na své cestě k jihu zde ještě jednou nabere síly, než vyrazí na náročný přelet hřebene Krušných hor.

Pro spodní Krušné hory je pozoruhodné množení roháče obecného, roháče černokrkého, roháče červenokrkého stejně tak jako kachny volavkovité, poláka velkého a čírky obecné. Již mnoho let se kromě toho přímo vedle Heidemühle pravidelně množí i čápi bílí, v nejvýše položeném hnízdě (asi 500 m) Saska. Dalšími pozoruhodnými druhy jsou žába rašeliništní, užovka obojková, škeble rybníční, četné druhy vážek a dalšího velmi vzácného hmyzu. Něco zcela zvláštního je také puchýřka útlá. Tato nepatrná kytička se vyskytuje jen v několika málo zemích Evropy. Semena puchýřky útlé vytrvávají v bahně jezerního dna několik let. Když je rybník

ponechán k výlovu, začnou semena během několika dnů klíčit a brzy nato pokryjí rostlinky trav se svými nepatrnými stébly a květy velké oblasti dna rybníka. Znalci oblasti vám mohou ukázat ještě jiné botanické vzácnosti jako je například klikva velkoplodá vyskytující se jen na rašeliništích.

Zajímavé je to, že rybník ve své nynější podobě byl založen již v roce 1572, tedy již před více jak 400 lety, jako vodní nádrž pro báňský průmysl ve Freibergu. Je proto předchůdcem dnešních údolních nádrží. Voda je přiváděna především skrz umělé příkopy. Jeden z příkopů vede přímo kolem „Zelené školy“ v Zethau a kříží také dvakrát dříve popisovanou turistickou cestu (blízko základní školy v Zethau a na panské cestě). Voda takto odváděná mnoha potoky dospěla kdysi až k důlním závodům ve Freibergu a Brand-Erbisdorfu. Tam poháněla s pomocí vodních kol četné těžební stroje, hutní dmychadla a mnoho dalších důlních zařízení.

Jsme tu na kole, zvládneme tedy bez obtíží navštívit ještě některý další z více než 20 dnes ještě existujících bývalých důlních rybníků, na kterých se mezitím usadilo mnoho vodních ptáků. Zcela v blízkosti Grosshartmannsdorfu leží Horní rybník a Nový rybník. Posledně jmenovaný je v létě užíván také jako koupaliště.

Půjčovna jízdních kol je na například u opravny kol „Burghardt“ v Muldě (dosažitelná po železnici z Freibergu) a v prodejně kol „Jackisch“ na Poštovní ulici ve Freibergu. Z Freibergu můžeme také podniknout nejrůznější cyklistické túry až k 15 km vzdálenému Velkému Grosshartmannsdorfskému rybníku. Přitom projedeme bez větší zajiždky hned kolem 10 bývalých důlních rybníků.

Jako pěší můžeme, jak již bylo uvedeno výše, z Grosshartmannsdorfu nebo také z osady Helbigsdorf (zastávka u Heidemühle) jet zpátky do Zethau autobusem. Také jiné obce jako Mulda (vlakové spojení do Freibergu a Holzhau) nebo Brand-Erbisdorf (autobusové spojení do Freibergu) jsou odsud rychle dostupné. Pokud máme dostatek času, zvládneme však asi 8 km dlouhou cestu zpět do Zethau pěšky.

Výletní tipy:

Zelená škola bez hranic

Nabízí rozsáhlé programy pro školní třídy a rodiny. Je možné zde kutit, hrát divadlo, slavit, promítat diapozitivy, podnikat průzkumy přírody a vůbec si vychutnat mnoho zážitků.

Adresa: Hauptstr. 93, 09619 Zethau; Tel. 0049-037320-9500; gruene-schule-grenzenlos@gmx.de; www.gruene-schule-grenzenlos.de

Dvůr s chovem koní „Michelshof“ v Zethau

Ve vzdálenosti asi 1 km od „Zelené školy“ se nachází zařízení pro jezdeckou turistiku, kde máte možnost jak krátkých, tak i delších pobytů s výukou jezdeckví. Je možné dohodnout také kratší návštěvy. Několikadenní pobyty s přenocováním jsou možné o prázdninách (kromě

zimy). Kromě toho: malovaná zoo, hřiště, rybník s rybami, jízda kočárem, restaurace.

Adresa: Hauptstraße 45, 09619 Zethau; Telefon: 0049-03 73 20 / 8 79 -0; 01 72 / 3 68 44 70 E-Mail: info@michelshof.de, www.michelshof.de

Muzeum hornictví v obci Brand-Erbisdorf

Muzeum se nachází poměrně blízko tržnice v obci Brand-Erbisdorf. Starý "Huthaus" (dříve umývárna a šatna pro horníky stejně tak jako skladiště náčiní), výstavní kousky z kdysi velmi bohatých nalezišť rud, přehled mnoha v této oblasti ještě existujících důlních technických zařízení. Také se v blízkosti muzea nacházejí svědkové dřívějších stříbrných dolů jako např. četné haldy a staré skladiště střelného prachu. Otevírací doba muzea je od úterý do neděle od 10 do 12 hodin a od 13.30 do 17 hodin. Prohlídky mohou být sjednány i po předchozím ohlášení.

Opevněné kostely v obcích Dörnthal a Mittelsaida

Zcela blízko Zethau se nachází dva staré opevněné kostely, postavené ze dřeva, s věží a obrannou zdí (k obraně těchto budov: v nich se dříve opevňovali - při válečných útocích - sedláci z obce, jejichž jednoduché domy nabízely tehdy jen málo ochrany). Prohlídku těchto kostelů je možné dohodnout s farními úřady v Dörnthalu (Tel. 0049-037360 6204) a Forchheimu (Tel. 0049-037367 9577).

Přírodovědné muzeum ve Freibergu

Zástupcem za četné další památky města Freiberg (např. chrám, muzeum hornictví, sbírky nerostů, horní a dolní tržiště a mnohé další) nám bude přírodovědné muzeum. V něm se toho mimo jiné dozvíme hodně o Velkém rybníku u Grosshartmannsdorfu stejně tak jako o jiných důlních rybnících, které byly představeny již při popisu cesty. Kromě toho také o rozsáhlém systému umělých příkopů, který byl dříve nutný k pohánění mnoha vodních kol pro důlní závody a který existuje z velké části ještě dnes. Dále: mnoho zvláštností z celého světa jako např. velcí motýli z tropických zemí, muzejní zahrada s mnoha rostlinami, akvária s rybami a obojživelníky, vycpaná zvířata, nerosty a rudy oblasti a výstava o vlivu po staletí probíhajícího hornictví na krajinu v okolí Freibergu.

Otvírací doba muzea je od neděle do středy od 10 do 17 hodin (vstup do 16.30).

Adresa: Waisenhausstraße 10, 09599 Freiberg; Tel: 0049-03731/32014